

З. М. Бурик,

к. н. з держ. упр., старший викладач кафедри регіонального управління та місцевого самоврядування Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України

ПРОБЛЕМИ ТА ПОТЕНЦІАЛ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Z. Buryk,

Candidate of Sciences in Public Administration, senior lecturer Department of Regional Management and Local Self-Government The Lviv Regional Institute of Public Administration National Academy of Public Administration, the Office of the President of Ukraine

THE PROBLEMS AND POTENTIAL OF STATE REGULATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE

У статті визначено фактори стійкості розвитку, які формуються, враховуючи внутрішню оцінку, яка характеризує стан економічного, соціального та екологічного розвитку. Проведено порівняння структур системи регіональних прогнозів і прогнозу розвитку України на середньостроковий період. З'ясовано, що у регіональних прогнозах не оцінюються можливі впливи зміни зовнішньоекономічної та зовнішньополітичної ситуації, не прогнозуються наслідки впливу реалізації заходів державної, регіональної, економічної та соціальної політики на тенденції динаміки розвитку регіонів. Визначено вихідні умови сталого розвитку для України. Розкрито загрози розвитку країни на засадах сталості. Встановлено основні напрями, що сприятимуть підвищенню ефективності національного механізму природокористування та формуванню ефективної стратегії переходу до сталого розвитку.

The development of sustainability factors that are formed taking into account an internal assessment, that characterizes the state of economic, social and environmental development, have been defined in the article. The comparison of the structures of the system of regional forecasts and the forecast of Ukraine's development for the medium-term period has been conducted. It has been clarified that the possible impacts of changes in the foreign economic and foreign policy situation are not evaluated in the regional expectations; the consequences of the impact of the implementation of state, regional, economic and social policies trends in the dynamics of regional development are not estimated. The datum conditions of sustainable development for Ukraine have been determined. The threats of the country's development on the basis of sustainability have been revealed. These include: increased social tension; insufficient development of intra-regional and interregional ties, in particular — foreign economic ones; lack of a well-developed system of quantitative target indicators of sustainable development of the country and regions; lack of an effective system of state regulation of sustainable socio-economic development of the country and regions; insufficient competitiveness of products; displacement of domestic producers from the domestic market as a result of foreign imports; uneven social and economic development of the country's regions; the dependence of economic processes on trends in the development of the world economy; raw material orientation of the structure of the economy of industrial regions; disproportions in the financial sector. The task of reducing negative environmental impacts and disproportions involves choosing a certain level of care for future generations, due to the opportunities and priorities of the development of the natural and economic system of the country and regions at this stage. The basic directions that will promote increase of efficiency of the national mechanism of natural management and formation of an effective strategy of transition to sustainable development have been established. It is worth noting that the quality of the environment is a specific resource, which, due to its limited and inability to transport, will be appreciated in the near future, perhaps even more than scientific knowledge, information technologies, know-how, which now determine the specialization of countries on world market. It is in this position that the reason for the formation of national environmental interests (the need of a nation in such a state of the environment that does not negatively affect the health and longevity of citizens, ensures the safety of the gene pool, the diversity and uniqueness of living and inanimate nature).

Ключові слова: сталий розвиток, державне регулювання, фактори сталого розвитку, загрози сталому розвитку, прогноз сталого розвитку, перспективи сталого розвитку.

Key words: sustainable development, state regulation, factors of sustainable development, threats of sustainable development, sustainable development prediction, perspectives of sustainable development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ТЕЗОВІЙ ФОРМІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Кожна країна в процесі свого розвитку прагне до економічного зростання. В Україні це прагнення поси-

люється нагальною вимогою щодо досягнення сталого економічного зростання, що забезпечило б не лише компенсацію втрат національного багатства за роки здійснення невідкладних, першочергових трансформаційних змін, але й створення основ сучасної конкурентоспроможної соціально орієнтованої ринкової еконо-

Таблиця 1. Позитивні та негативні чинники сталого розвитку України

Позитивні чинники	Негативні чинники
Вигідне геополітичне розташування на карті транснаціональних транспортно-комунікаційних коридорів; досить прийнятна для початкового етапу входження до світового економічного простору транспортно-комунікаційна інфраструктура; наявність висококваліфікованих робітників, інженерно-технічних і наукових працівників, спроможних забезпечити наукоємні технології; значна кількість документів сталого розвитку	Недосконалість нормативно-правового забезпечення реалізації концепції сталого розвитку; недостатня ефективність існуючого законодавства щодо регулювання складових сталого розвитку, зокрема, економічної, екологічної та соціальної сфер життєдіяльності українського суспільства; стратегії, програми, проекти та низький рівень їх узгодженості між собою; відсутність єдиного державного органу, який відповідатиме за здійснення національної політики сталого розвитку; недосконалість механізму координації зусиль на міжнародному, національному та макрорівнях, для забезпечення сталого розвитку; недостатнє залучення до розробки та реалізації державної політики сталого розвитку приватного сектору, інститутів громадянського суспільства, наукових установ та ЗМІ; необізнаність та помилкова інтерпретація сутності концепції сталого розвитку (недостатність компетенцій) як на рівні державних органів влади (державних службовців), так і на рівні підприємств, засобів масової інформації та громадян України

Джерело: складено автором на основі [4].

міки. Варто зазначити, що, перманентні зміни як зовнішніх, так і внутрішніх чинників впливу на функціонування суб'єктів актуалізують необхідність розробки дієвих способів забезпечення їх адаптаційної здатності при збереженні власної цілісності, що суттєво актуалізує дослідження у даній проблематиці.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗГЛЯД ТА ВИРІШЕННЯ ПЕВНОЇ ПРОБЛЕМИ, ЯКІ АВТОР ВИКОРИСТОВУЄ У СВОЇЙ СТАТТІ

Дослідження проблем державного регулювання сталого розвитку України здійснювали такі науковці, як: Бистрякова І.К., Білорус О.Г., Борщук Є.М., Брундтланд Гру Харлем, Буркинський Б.В., Дейлі Г., Дідківська Л.В., Геєць В.М., Герасимчук З.В., Гридчук І.А., Данилишин Б.М., Згуровський М.З., Кравців В.С., Медоус Д., Медоус Денніс Л., Осауленко О.Г., Річардсон Дж., Стеченко Д.М. та інші. Виокремлення невіршених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується певна стаття. Незважаючи на достатньо велику кількість праць означеної проблематики, на сьогодні подальші дослідження полягають у вивченні проблем державного регулювання сталого розвитку та визначенні перспектив його досягнення в Україні, враховуючи негативні внутрішні та зовнішні тенденції.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає у визначенні головних проблем та розкритті наявного потенціалу державного регулювання сталого розвитку України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОДЕРЖАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Перш ніж визначити проблеми державного регулювання сталого розвитку, визначимо вплив зовнішніх чинників на організаційно-інституційне середовище управління сталого розвитку та загалом на досягнення сталого розвитку.

Безсумнівно, що фактори стійкості розвитку є динамічними, не встановленими назавжди. Вони формулюються, враховуючи внутрішню оцінку, яка характеризує

стан економічного, соціального та екологічного розвитку. Фактори стійкості розвитку доцільно розподілити:

за способом впливу — стабілізуючі, що зміцнюють рівень економічної стійкості та дестабілізуючі, що здійснюють негативний вплив на економічну стійкість;

за місцем виникнення — внутрішні, операційні фактори, як невідосконалий менеджмент виробництва; інвестиційні фактори, як складання неефективного фондового портфелю, витрати, які переважають межі інвестицій, неосучаснений інвестиційний менеджмент; фінансові фактори, такі як недосконала фінансова стратегія, висока вартість капіталу, велика доля кредитів, значна дебіторська заборгованість; зовнішні загальноекономічні фактори — це зменшення доходів населення, нестабільність законодавчої та податкової систем, інфляція; ринкові, які проявляються в зниженні місткості ринку, зменшенні попиту, нестабільністю валютного ринку; та інші фактори, як-от нестабільність політики, демографічні тенденції, які погіршуються, природні стихії;

за характером дії — прямі та опосередковані; за ступенем обумовленості об'єктивні, що зумовлені процесами об'єктивного розвитку, форс-мажорними обставинами та суб'єктивні, які створюють свідомо окремі групи людей.

На сталий розвиток України впливають як позитивні, так і негативні чинники (див. табл. 1).

Для України проблема територіального екологічного некомпенсованого впливу екстерналій та темпоральних непропорційностей має визначені регіональні особливості, що проявляються в регіонах, де достатньо ресурсів, але низький рівень соціального розвитку і значні екологічні проблеми, й, навпаки, регіони, що не мають власних природних ресурсів, але досягли високих показників рівня життя населення та забезпечили сприятливу екологічну ситуацію. Це пов'язано, зокрема, з недостатньою ефективністю управління природо-господарськими системами регіонів, зумовленою ігноруванням імперативів концепції сталого розвитку, що відповідають сучасним екологічним викликам соціально-економічного розвитку суспільства. Завдання зниження негативних екологічних наслідків та диспропорцій передбачає вибір певного рівня турботи про майбутні покоління, обумовленого можливостями і пріоритетами розвитку природно-господарської системи країни та регіонів на даному етапі. У регіональних прогнозах

Таблиця 2. Порівняння структур системи регіональних прогнозів і прогнозу розвитку України на середньостроковий період

Структура прогнозу економічного та соціального розвитку АР Крим, областей, районів і міст на середньостроковий період	Структура прогнозу економічного та соціального розвитку України на середньостроковий період
Аналіз соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці за попередній період	Аналіз соціально-економічного розвитку країни за попередній період
Характеристика головних проблем розвитку економіки та соціальної сфери адміністративно-територіальної одиниці	Характеристика головних проблем розвитку економіки та соціальної сфери
Стан використання природного, виробничого, науково-технічного та трудового потенціалу	–
Екологічна ситуація у відповідній адміністративно-територіальній одиниці	–
–	Очікувані зміни зовнішньополітичної та зовнішньоекономічної ситуації та їх вплив на економіку країни
–	Оцінка впливу можливих заходів державної політики у прогнозованому періоді на розвиток економіки та соціальної сфери
Цілі та пріоритети соціально-економічного розвитку в середньостроковому періоді та пропозиції щодо заходів місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для їх досягнення	Цілі та пріоритети економічного та соціального розвитку в середньостроковому періоді та пропозиції щодо напрямів державної політики в цей період
Прогноз кон'юнктури на ринках основних видів товарів і послуг	Прогноз кон'юнктури на внутрішніх і зовнішніх ринках стратегічно важливих видів товарів і послуг
Основні показники соціально-економічного розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці	Основні макроекономічні та інші необхідні показники та баланси економічного та соціального розвитку у тому числі в розрізі галузей економіки, АР Крим, областей, міст Києва та Севастополя
Можливі шляхи розв'язання головних проблем розвитку економіки та соціальної сфери відповідної адміністративно-територіальної одиниці	–
Висновки щодо тенденцій розвитку економіки відповідної адміністративно-територіальної одиниці протягом середньострокового періоду	Висновки щодо тенденцій розвитку економіки країни протягом середньострокового періоду

Джерело: складено автором на основі [9].

не оцінюються можливі впливи зміни зовнішньоекономічної та зовнішньополітичної ситуації, не прогноуються наслідки впливу реалізації заходів державної, регіональної, економічної та соціальної політики на тенденції динаміки розвитку регіонів [2] (див. табл. 2).

Світовий досвід активізації політики сталого розвитку свідчить, що результативність її реалізації можна забезпечити лише за наявності таких умов [8, с. 9]:

- достатньо розвинений стратегічний потенціал, а в його складі-обсяг сировинно-ресурсних, факторних, макро- та потенціалів системно-універсального функціонування для отримання синергетичного ефекту від їхнього залучення у трансформаційні процеси;

- розвинена ринкова та внутрішня інституційна інфраструктура як умова забезпечення органічності реалізації заходів щодо активізації процесів у сфері нарощення потенціалу сталого розвитку держави;

- набуття організаційними і комунікаційними структурами управління сталого розвитку ознак системної стійкості, або надійності функціонування, а в їх межах — щільності взаємозв'язків і взаємостимулювання між суб'єктами зазначених структур.

Тобто для України вихідними умовами сталого розвитку можна визнати забезпечення [10]:

- економічного розвитку, що підтримується на основі модифікованої ринкової системи;

- природно-екологічної стійкості, на базі теорії біотичної регуляції навколишнього середовища;

- тісної міжнародної співпраці та кооперації, для досягнення цілей стійкого розвитку;

- стійкого соціального розвитку на основі принципу справедливості;

- екологізації суспільної свідомості, що ґрунтується на використанні системи освіти та засобів масової інформації.

Перспективи розвитку країни на засадах сталості стикаються із певними загрозами. До них можна віднести: посилення соціальної напруженості (розшарування суспільства, збільшення частки населення, що живе за межею бідності); недостатню розвиненість внутрішньо-регіональних і міжрегіональних зв'язків, зокрема — зовнішньоекономічних; відсутність чітко розробленої системи кількісних цільових індикаторів стійкості розвитку країни та регіонів; відсутність ефективної системи державного регулювання стійким соціально-економічним розвитком країни та регіонів; недостатня конкурентоспроможність продукції; витіснення вітчизняних виробників з внутрішнього ринку в результаті імпорту іноземної продукції; нерівномірність соціально-економічного розвитку регіонів країни; залежність економічних процесів від тенденцій у розвитку світової економіки; сировинна спрямованість структури економіки промислових регіонів; диспропорції у фінансовій сфері (дефіцит фінансів у реальному секторі).

Функціонування системи управління реалізацією стратегії сталого розвитку України на сучасному етапі визначається дією таких чинників та механізмів, які ініціюють соціокультурну, технологічну і науково-технічну динаміку у світі, геополітичні переорієнтації, пошквляють глобалізацію та інформаційний обмін, а також зазнають впливу наявних деструктивних трансформацій суспільно-історичного і виробничо-господарського контексту, що відбуваються в межах українського державотворення [8, с. 10].

Аналогічні пропозиції щодо екологізації економіки передбачають вторинне використання ресурсів [7, с. 115]:

- введення оподаткування на застосування матеріалів, які не були у вжитку, з метою субсидювання їх вторинного використання (рециркуляції);

- заборона на виробництво будь-яких матеріалів, які не можуть швидко розкладатися в природних процесах або бути повторно використані;

- обкладення податками продукції, яка не підлягає ремонту і вторинному використанню;
- обмеження виробництва предметів одноразового користування;

- обкладення податками предметів розкоші: зайве споживання повинно розглядатися як прояв антигромадського фізіологічного збочення;

- розвиток виробничої сфери видалення відходів у потужну промисловість вторинної переробки, що дозволить відмовитися від використання територій для облаштування звалищ;

- обмеження використання і руйнування природних ресурсів для військових потреб.

Зміна умов сталого розвитку потребує і зміни принципів управління у цій сфері. На зміну прямого втручання держави у процеси розвитку, необхідно впровадити виправдані часом та світовим досвідом принципи державного регулювання та створення необхідних умов для ефективного сталого розвитку. Найважливішими ознаками дотримання таких принципів необхідно вважати розробку та прийняття законів та кодексів, які б визначили податкову, тарифну, цінову та екологічну політику в державі [1].

Впровадження цих принципів у сферу управління сталого розвитку ускладнюється тим, що значну частину складають природні монополії, де повне впровадження ринкових та конкурентних механізмів не є можливим. Основними особливостями ринкових форм та методів регулювання таких природних монополій є [2]:

- необхідність законодавчо-оформленого державного втручання в діяльність підприємств навіть у ринкових умовах і особливо в перехідний період;

- наявність таких цілей державного регулювання сталого розвитку, як: забезпечення вимог безпеки (енергозабезпечення, екологічної чистоти виробництва, енергетичної незалежності та соціальної стабільності), які, своєю чергою, повинні бути чітко сформульовані та законодавчо оформлені;

- дотримання принципів державного регулювання, в яких найважливішим є не пряме втручання в діяльність підприємств, а створення сприятливого ринкового середовища і, де це можливо, конкурентних умов господарювання;

- проведення такої тарифної та цінової політики, яка б гарантувала відшкодування тільки обґрунтованих витрат, та доповнювалась механізмами заохочення до ефективного сталого розвитку;

- введення еколого-економічного механізму господарювання як шляху до сталого розвитку.

Серед основних напрямів, що сприятимуть підвищенню ефективності національного механізму природокористування та формуванню ефективної стратегії переходу до сталого розвитку, на власний погляд, потрібно вважати такі [1].

1. Екологізація способу життя, відтворення екологічно орієнтованих людських мотивів і факторів екологізації: стимулювання "екологізбалансованої" поведінки — формування попиту і потреби в екотоварах і товарах екологічного призначення для індивідуального споживання, екологічно орієнтованого способу життя, засобів для виробничої сфери та природних комплексів, утилізація відходів побутового і промислового характеру призначення [5]. Основним інструментом у форму-

ванні екологічного способу життя повинен бути психологічний фактор (ризик захворювань, пов'язаних із забрудненням навколишнього середовища; прагнення до підвищення життєвих стандартів та ін.), а механізм створення так званого "стійкого стилю життя" повинен спрямовуватися і координуватися державною політикою [3].

2. Екологізація світогляду, формування масової екологічної культури, освіти і виховання майбутніх поколінь, екологізація духовної сфери життєдіяльності людини. Осмислення питань переходу до соціально-економічного екологічнобезпечного розвитку нерозривно пов'язане із проблемою екологічної культури в суспільстві. У зв'язку із цим необхідно робити "...пріоритетну для себе галузь індивідуальних інтересів, у якій кожен рівний не частині, а цілому. Наука, мистецтво, спорт, творчість у всіх його видах, природоохоронна діяльність — усе це належить кожному". В сучасній Україні орієнтацію суспільства на принципах сталого розвитку, варто зазначити як найважливіше завдання політичного і економічного відродження країни. У зв'язку із цим ще одним важливим завданням, вирішення якого неможливе без участі держави, є зміна масових поглядів і етичних норм, у рамках яких існування людини неможливо без тривалого існування природи. Насамперед, необхідне відродження духовних цінностей, екологічних і етнокультурних традицій народу [5].

3. Екологізація економіки, зростання її енергоефективності. Ця проблема стосується не тільки зниження енергоємності галузей народного господарства, екологізації товарів й технологій, що сприяють економії матеріальних і енергетичних ресурсів при виробництві певних видів продукції, засобів переробки відходів і побічних продуктів виробництва, засобів з екологізації технологічного процесу і виробництва. Прагнення економічної вигоди позбавляє проблему стійкого екологічно орієнтованого суспільного відтворення і розвитку вкладеного в неї змісту — підтримуваного рівня розвитку суспільства, який не руйнує своєї природної основи, духовного і культурного фундаменту, а створювані умови життєдіяльності не призводять до масштабних деструктивних процесів, які загрожують існуванню цього суспільства. Тому вважається, суттєвою проблемою для сучасної України є зміна системи пріоритетів у підприємницькій сфері щодо питань екологізації, яка повинна бути орієнтована на раціональну вигоду і ставити при цьому довгострокові цілі захисту навколишнього природного середовища [11, с. 165].

4. Регламентация й захист національних екологічних інтересів у міжнародній політиці, контролювання процесів виробництва і обігу "антиекологічної" продукції, тобто товарів і послуг, небезпечних з екологічної точки зору (продукти харчування, лікарські та косметичні засоби, в тому числі ГМ — продукти). Актуалізація цього напрямку обумовлена наявністю в політичній сфері механізмів, які блокують спроби подолати екологічну кризу — відбувається злиття світу економічного і світу політичного, при цьому етичні аспекти ведення бізнесу в цьому випадку вже не передбачаються як невід'ємні. У результаті, мають місце два об'єктивно потенційні "супротивники" екологізації суспільного розвитку — бізнес, короткострокові інтереси якого суперечать потребам обмеження економічного росту і реструктуризації економіки при переході до сталого розвитку, та бюрократія, що виступає від імені держави,

що поєднуються та протистоять цивільним активістам, інтелігенції, усім тим силам, які намагаються привернути увагу до екологічних цінностей [5].

Варто зазначити, що якість середовища є специфічним ресурсом, який, в силу своєї обмеженості й неможливості до транспортування, вже в найближчому майбутньому буде цінуватися, можливо, навіть більше, ніж наукові знання, інформаційні технології, ноу-хау, які нині визначають спеціалізацію країн на світовому ринку. Саме в цій позиції й полягає причина формування національних екологічних інтересів (потребу нації у такому стані навколишнього природного середовища, який не позначається негативно на здоров'ї і довголітті громадян, забезпечує схоронність генофонду, різноманіття і унікальність живої та неживої природи).

ВИСНОВКИ ІЗ ДОСЛІДЖЕНОГО МАТЕРІАЛУ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Отже, потрібно відзначити, що перехід України до сталого розвитку вимагає становлення інституту сталого розвитку, тому що й досі спостерігається виснаження природних ресурсів, а розробка і реалізація планів розвитку відбувається несистемно та з відсутністю реального моніторингу виконання. Водночас досягнення сталого розвитку передбачає розробку та виконання стратегій, в структурі яких передбачено збалансованість економічного потенціалу виробництва та збалансованого використання ресурсів, застосування інноваційних підходів в управлінні та загального покращення якості життя населення.

Література:

1. Андрусенко Г.О., Мостовий Г.І. Державне регулювання макроекономічними процесами: Опорний концепт лекцій / Г.О. Андрусенко. — Х.: Вид-во ХарPI НАДУ "Магістр", 2003. — С. 168.
2. Астапова Г.В. Организационно-экономический механизм корпоративного управления в современных условиях реформирования экономики Украины: монография / Г.В. Астапова, Е.А. Астапова, Д.П. Лойко. — Донецк: ДИЭХП, 2001. — 279 с.
3. Бобылев С.Н. Индикаторы устойчивого развития России / С.Н. Бобылев, П.А. Макеенко. — М.: ЦПР, — 2001. — С. 220.
4. Вергун А.М. Концепція сталого розвитку в умовах глобалізації / А.М. Вергун, І.О. Тарасенко // Вісник КНУТД. — 2014. — № 2. — С. 207—218.
5. Гутман Г.В. Управление региональной экономикой / Г.В. Гутман. — М.: Финансы и статистика, 2001. — С. 176.
6. Гуцуляк Ю.Г. Сталий та екологобезпечний розвиток агроєкосистем в Україні / Ю.Г. Гуцуляк // Землепорядний вісник. — № 3. — 2009. — С. 24—30.
7. Евдокимов В.В. Анализ устойчивого развития стран большой семерки / В.В. Евдокимов // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. — 2012. — Вип. 1 (22). — С. 109—121.
8. Луговий В.І. Державне управління як галузь професійної діяльності академічної підготовки, наукових досліджень / В.І. Луговий, В.М. Князев // Вісн. УАДУ. — 1997. — № 3—4. — С. 9—12.

9. Моделирование устойчивого развития регионов: монография / Под общей ред. Кизима Н.А. — Х.: "ИН-ЖЭК", 2010. — С. 180.

10. Національна парадигма сталого розвитку України / За заг. ред. академіка НАН України, д.т.н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. — К.: Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012. — С. 72.

11. Ткачова Н.М. Механізм державного регулювання інноваційного ринку в Україні / Н.М. Ткачова, С.О. Чернов // Зб. наук. пр. ДонДУУ. — Т. IV. — Серія "Державне управління процесами життєдіяльності і галузевого розвитку регіону". — Донецьк, 2003. — С. 162—168.

References:

1. Andrusenko, H.O. and Mostovyy, H.I. (2003), Derzhavne rehulivannia makroekonomichnymy protsesamy [State regulation of macroeconomic processes], NADU "Mahistr", Kyiv, Ukraine.
 2. Astapova, H.V. Astapova, E.A. and Lojko, D.P. (2001), Organizacionno-jekonomicheskij mehanizm korporativnogo upravlenija v sovremennyh uslovijah reformirovanija jekonomiki Ukrainy [Dissertation thesis: the Organizational-economic mechanism of a corporate governance in modern conditions of reforming of economy of Ukraine], DIJeHP Donets'k, Ukraine.
 3. Bobylev, S.N. and Makeenko, P.A. (2001), Indikatory ustojchivogo razvitija Rossii (jekologo-jekonomicheskie aspekty) [Indicators of sustainable development in Russia (ecological and economic aspects)], CPRP, Moscow, Russia.
 4. Verhun, A.M. and Tarasenko, I.O. (2014), "Concept of sustainable development in the conditions of globalization", Visnyk KNUVD, vol. 2, pp. 207—218.
 5. Gutman, G.V. (2001), Upravlenie regional'noj jekonomikoj [Management of regional economy], Finansy i statistika, Moscow, Russia.
 6. Hutsuliak, Yu.H. (2009), "Sustainable and ecologically safe development of agroecosystems in Ukraine", Zemlevporiadnyj visnyk, vol. 3, pp. 24—30.
 7. Evdokimov, V.V. (2012), "The analysis of the sustainable development of the G-7 countries", Problemy teorii ta metodologii bukhgalters'koho obliku, kontroliu i analizu, vol. 1 (22), pp. 109—121.
 8. Luhovyy, V.I. (1997), "Public administration as a branch of professional activity of academic preparation, scientific research", Visnyk UADU, vol. 3—4, pp. 9—12.
 9. Kizim, N.A. (2010), Modelirovanie ustojchivogo razvitija regionov [Modeling sustainable development of regions], INZhJeK, Kharkiv, Ukraine.
 10. Paton, B.Ye. (2012), Natsional'na paradyhma staloho rozvytku Ukrainy [National Paradigm of Sustainable Development of Ukraine], Derzhavna ustanova Instytut ekonomiky pryrodokorystuvannia ta staloho rozvytku Natsional'noi akademii nauk Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
 11. Tkachova, N.M. and Chernov, S.O. (2003), "The mechanism of state regulation of innovation market in Ukraine", Zb. nauk. pr. DonDUU, t. IV, serija "Derzhavne upravlinnia protsesamy zhyttiedial'nosti i haluzevoho rozvytku rehionu", pp. 162—168.
- Стаття надійшла до редакції 23.02.2018 р.*